

név:	
Neptun:	

Fizika 1i, pótzárthelyi, 2018. november 15.

csoport:	
----------	--

I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Ismertesse az általános tömegvonzás erőtvényét és nevezze meg a törvényben szereplő fizikai mennyiségek jelentését! A törvény szemléltetéseként számítsa ki a Föld átlagsűrűségét a felszíni $g = 9,81 \text{ m/s}^2$ nehézségi gyorsulás és a Föld $R = 6370 \text{ km}$ -es sugara felhasználásával!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont, minimális pontszám: 0 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz -1 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

I	Ha egy zérustól különböző sebességgel mozgó test pillanatnyi gyorsulása a pálya érintőjének irányába mutat, akkor a test pályája az adott pontban nem görbül.
H	Egy nyugalomból induló, egyenletesen gyorsuló körmozgást végző test centripetális gyorsulása arányos az indulás óta eltelt idővel.
H	Egy ferdén felfelé elhajított, a közegellenállás hatása alatt mozgó test gyorsulása a pálya tetőpontján vízszintes irányú.
I	A rendőrlámpánál nyugalomból elinduló autót a súrlódási erő gyorsítja.
H	Inerciarendszerben ha egy testre ható erők eredője nulla, akkor a test nyugalomban van.
I	Ha egy csavarrugót két egyforma részre szétvágunk, akkor az egyik rész rugóállandója kétszer akkora, mint az eredeti csavarrugóé volt.
I	Az Egyenlítőn a nehézségi gyorsulás iránya és a testekre ható (Földtől származó) gravitációs erő iránya pontosan egybeesik.
I	Egy inerciarendszerhez képest egyenes vonalú, egyenletes mozgást végző vonatkoztatási rendszer is inerciarendszer.
H	Egy körívben kanyarodó úton állandó nagyságú sebességgel haladó autót a centrifugális erő tartja körpályán.
H	Egy liftben egy pontos mérlegen állunk, a mérleg a testtömegünkénél nagyobb értéket jelez. Igaz vagy hamis, hogy a lift sebességvektora biztosan felfelé mutat?

III. rész: Számolós feladatok (9×8=72 pont)

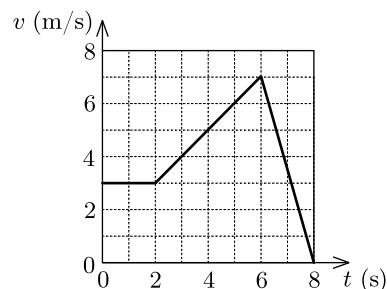
Minden helyes (és az üres lapokon dokumentált) feladatmegoldás 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be a feladat sorszama után! A nehézségi gyorsulást vegye $g = 10 \text{ m/s}^2$ -nek!

1. Egy csónak a vízhez viszonyítva $2,5 \text{ m/s}$ relatív sebességgel képes haladni. A csónakos a 100 méter szélességű, $1,5 \text{ m/s}$ sebességű folyón átkelve a parthoz képest a lehető legrövidebb úton (azaz a parthoz képest merőlegesen haladva) szeretne átjutni az egyik partról a másikra. Mennyi időbe telik az átkelés?

- A) 34 s   B) 40 s   C) 50 s   D) 67 s

2. A koordináta-rendszer x tengelye mentén mozgó test sebessége a diagramon látható vastag vonal szerint változik az idő függvényében. Mekkora a test elmozdulása a mozgás ábrázolt időtartama alatt?

- A) 19 m   B) 28 m   C) 33 m   D) 40 m

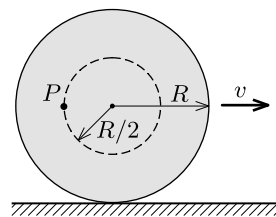

3. Két pontszerű testet egyszerre hajtunk el azonos $v_0 = 10 \text{ m/s}$ nagyságú kezdősebességgel ugyanabból a pontból: az egyiket függőlegesen lefelé, a másikat vízszintes irányban. A léghellenállást elhanyagolva határozzuk meg a testek távolságát az indítást követően $t = 3 \text{ s}$ múlva! (A testek nem érik el a talajt.)

- A) 42 m   B) 54 m   C) 60 m   D) egyik sem

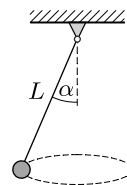
4. Vízszintes talajon egy R sugarú hengert csúszásmentesen gördítünk úgy, hogy szimmetriatengelye állandó v sebességgel halad. Mekkora a henger tengelyétől $R/2$ távolságra lévő P pont sebességének nagysága abban a pillanatban, amikor az éppen az ábrán látható helyzetben, a tengellyel azonos magasságban van?

- A) $\sqrt{5}v/2$ B) $2v$ C) $\sqrt{2}v$ D) $3v/2$

5. Egy 15 cm sugarú, csapágyazott tengelyű korong álló helyzetből indulva állandó $0,5 \text{ s}^{-2}$ szöggyorsulással kezd forogni. Az indulás után mennyi idővel lesz a korong peremén lévő pontok gyorsulása a kezdeti érték kétszerese?

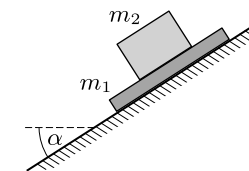
- A) 1,41 s   B) 1,86 s   C) 3,33 s   D) egyik sem

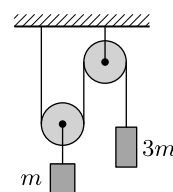
6. $L = 50 \text{ cm}$ hosszúságú fonálra pontszerű testet rögzítünk, a fonalat pedig a mennyezethez erősítjük. A testet úgy indítjuk el, hogy vízszintes síkú körpályán mozogjon (kúpinga). A körmozgás periódusideje $T = 1 \text{ s}$. Közelítőleg mekkora az inga függőlegessel bezárt α szöge?

- A) 60° B) 45° C) 30° D) egyik sem

7. Egy $m_1 = 2 \text{ kg}$ tömegű deszkára egy $m_2 = 3 \text{ kg}$ tömegű téglát helyezünk, és a rendszert $\alpha = 35^\circ$ -os hajlásszögű lejtőre tesszük. A lejtő és a deszka közötti tapadási és csúszási súrlódási együttható értéke egyaránt $\mu = 0,3$. Legalább mekkora legyen a tapadási súrlódási együttható a testek között, hogy a téglát ne csússzon meg a deszkán?

- A) 0,7   B) 0,5   C) 0,4   D) 0,3

8. Az ábrán látható elrendezésben a mozgócsigán függő test tömege m a másik testé $3m$. A rendszert ebből a helyzetből engedjük. Mekkora a $3m$ tömegű test gyorsulása, ha a súrlódás elhanyagolható?

- A) $g/3$ B) $5g/6$ C) $10g/13$ D) $3g/4$

9. Egy nyugalomból induló repülőgép állandó gyorsulással mozog a kifutópályán. A repülőgépen ülő mérnökhallgatók azt tapasztalják, hogy a gyorsítás során a gépben felfüggesztett inga (a kezdeti lengések lecsillapodása után) 15° -kal térül ki a függőlegeshez képest. Az indulástól számítva mennyi idő alatt éri el a gép a felszálláshoz szükséges 300 km/h sebességet?

- A) 25 s   B) 31 s   C) 42 s   D) egyik sem

A válaszok betűjelei:

1.	C	6.	A
2.	C	7.	D
3.	A	8.	C
4.	A	9.	B
5.	B	—	—

A hallgató aláírása: